

Ongewenst gedrag - ouders

Voor ouders:

Als ouder van een of meer sportende kinderen weet je als geen ander wat 'de club' voor hen kan betekenen. Voor veel kinderen en jongeren is de sportvereniging niet alleen de plek waar zij trainen. Ze gaan er ook heen voor de gezelligheid, de aandacht, en om plezier te maken met hun sportvrienden.

Sportverenigingen doen er vaak veel aan om sporten leuk en veilig te houden. Een veilige omgeving waarborgen door aandacht te hebben voor een open en positieve atmosfeer en door duidelijke afspraken over omgangsvormen te maken, is daarbij van groot belang. Dit is belangrijk omdat daardoor bijvoorbeeld ongewenste omgangsvormen minder kans krijgen, bespreekbaar zijn en snel kunnen worden aangepakt. Een van die ongewenste omgangsvormen is seksuele intimidatie. Hieronder lees je er meer over. Ook kun je zien welke rol je als ouder kunt vervullen bij het signaleren en voorkómen van seksuele intimidatie in de sport.

'Hij ging na het trainen altijd even met de trainer mee naar huis om iets te drinken. Maar ik heb me vaak afgevraagd of dat wel goed was.'

Wat is seksuele intimidatie?

Onder seksuele intimidatie verstaan we: elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Dat laatste deel van de zin is erg belangrijk. De grenzen van wat 'gewenst' en 'ongewenst' is, verschillen per persoon. De een lacht mee met dubbelzinnige grappen, de ander voelt zich er behoorlijk ongemakkelijk onder. Wat voor het ene kind een bemoedigend klopje is, zal een ander opvatten als een vervelende en onnodige aanraking. Een veel minder 'grijs gebied' is seksueel misbruik. Die term wordt gebruikt als het gaat om seksuele handelingen door volwassenen met kinderen onder de zestien jaar. Ook misbruik begint vaak met een 'onschuldig' voorval, een grap of een verdwaalde hand.

Machtsverschillen

Vooral in verhoudingen met machtsverschillen kan seksuele intimidatie voorkomen. In een sportvereniging zijn er machtsverschillen door bijvoorbeeld leeftijd (volwassene tegenover kind), positie (trainer tegenover sporter) of getal (groep tegenover kind). Het is daarom van belang dat de sportvereniging extra aandacht besteedt aan het maken van afspraken over hoe mensen in dergelijke gevallen met elkaar omgaan. De vertrouwensrelatie tussen trainer/coach en sporters is de basis voor een goede sportprestatie, maar maakt de sporter ook kwetsbaar en afhankelijk. Natuurlijk geldt dit voor alle vertrouwensrelaties binnen de sportvereniging.

Kwetsbaar

Vooral jonge sporters zijn kwetsbaar als het gaat om seksuele intimidatie. Zij herkennen seksueel gedrag niet snel als misbruik en hebben veel minder mogelijkheden tot verweer dan volwassenen. Zij kennen ook vaak hun eigen grenzen niet goed of weten die niet aan de ander duidelijk te maken.

Ambitieus

Als een jonge sporter ambitieus is en talenten heeft die in de sportvereniging worden herkend, is de afhankelijkheid van een trainer of coach nog sterker dan gewoonlijk het geval is. Het stellen van eigen grenzen is dan nog lastiger omdat er meer op het spel staat en dus meer te verliezen valt.

'Ze heeft het sporten altijd heel fijn gevonden. Ging met plezier naar de trainingen en kwam altijd enthousiast thuis. Ineens wilde ze niet meer naar de training. Ze gedroeg zich stil en teruggetrokken en werd kwaad als wij vonden dat ze toch moest gaan.'

Signalen

Als je kind wordt lastiggevallen op de sportvereniging heeft dat vaak gevolgen voor het enthousiasme en het plezier waarmee het kind sport. Gedragsveranderingen zijn een duidelijk signaal dat er iets aan de hand is. Deze signalen kunnen door van alles komen; het kan gewoon een 'dipje' zijn, maar ook het gevolg van vervelende ervaringen. Soms vertellen kinderen ook dat er iets gebeurt dat ze niet prettig vinden. Andere kinderen geven weer signalen via lichamelijke klachten. Het is van belang dat u dergelijke signalen serieus neemt en in een gesprek met uw kind onderzoekt wat er aan de hand is. Dat is natuurlijk ook de verantwoordelijkheid van de sportvereniging, maar als ouder zie je zoiets waarschijnlijk het eerst.

Wat kun je doen?

Als ouder kun je een actieve rol vervullen bij het voorkómen en vroegtijdig signaleren van seksuele intimidatie. Dat kan door met je kind te praten over zaken als lichamelijk contact en het in dat verband voelen en stellen van eigen grenzen. Daarnaast kun je door actief betrokken te zijn bij de sportactiviteiten van je kind en de sportvereniging je bijdrage als ouder leveren aan een veilig klimaat en de juiste omgangsvormen.

Vragen, twijfels en klachten

Blijf niet zitten met vragen, twijfels en klachten. Als je bijvoorbeeld naar aanleiding van signalen in het gedrag van je kind zelf vragen hebt waarop je geen antwoord weet, neem dan contact op met de NOC*NSF hulplijn voor seksuele intimidatie in de sport. Leg je vragen voor aan het meldpunt; op basis daarvan krijg je advies over wat de mogelijkheden zijn om tot een goede aanpak te komen. Het telefoonnummer van de hulplijn staat verderop in de folder vermeld. Er is een poule van vertrouwenspersonen en adviseurs van NOC*NSF die je met raad en daad terzijde kunnen staan. Dit gebeurt strikt vertrouwelijk, en er zijn geen kosten aan verbonden.

Gedragsregels

De sportbonden in Nederland nemen seksuele intimidatie serieus. NOC*NSF heeft gedragsregels voor sportbegeleiders opgesteld. Die regels zijn door alle landelijke sportbonden onderschreven. De regels zijn gemaakt om de risico's op ongewenst gedrag in de relatie pupil en trainer te verkleinen en ze fungeren als toetssteen voor het gedrag van begeleiders en sporters in concrete situaties. Hieronder vindt u de elf gedragsregels die worden onderschreven door alle landelijke sportorganisaties die zijn aangesloten bij NOC*NSF.

- De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de sporter zich veilig voelt.
- De begeleider onthoudt zich ervan de sporter te bejegenen op een wijze die de sporter in zijn waardigheid aantast, én verder in het privé-leven van de sporter door te dringen dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel.
- De begeleider onthoudt zich van elke vorm van (machts)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de sporter.
- Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de begeleider en de jeugdige sporter tot zestien jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

- De begeleider mag de sporter niet op een zodanige wijze aanraken dat de sporter en/of de begeleider deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren, zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.
- De begeleider onthoudt zich van seksueel getinte verbale intimiteiten.
- De begeleider zal tijdens training(sstages), wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en met de ruimte waarin de sporter zich bevindt, zoals de kleedkamer of de hotelkamer.
- De begeleider heeft de plicht de sporter te beschermen tegen schade en (machts)misbruik als gevolg van seksuele intimidatie. Daar waar bekend of geregeld is wie de belangen van de (jeugdige) sporter behartigt, is de begeleider verplicht met deze personen of instanties samen te werken, opdat zij hun werk goed kunnen uitoefenen.
- De begeleider zal de sporter geen (im)materiële vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling tegenprestaties te vragen. Ook de begeleider aanvaardt geen financiële beloning of geschenken van de sporter die in onevenredige verhouding tot de gebruikelijke dan wel afgesproken honorering staan.
- De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels worden nageleefd door iedereen die bij de sporter is betrokken. Indien hij gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze regels zal hij de betreffende persoon daarop aanspreken.
- In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

Timax/DeVoKo wil deze regels (jaarlijks) onder de aandacht van de trainers en begeleiders brengen.